

Klejtrup Syd

- en boplads fra sen yngre stenalder / tidlig ældre bronzealder

Marianne Høyem Andreasen

Udsigten fra bopladsen ud over Klejtrup Sø mod NØ. (Foto: Forfatteren)

Viborg Stiftsmuseum 2005

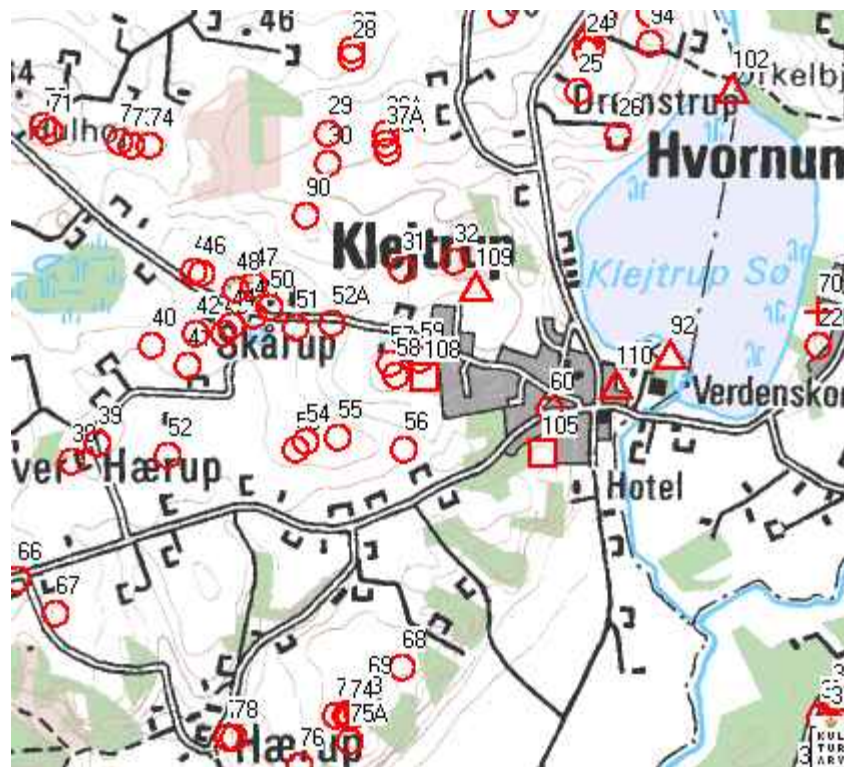
Bygherrerapport nr. 6

Bygherre: Møldrup Kommune

Indledning

I og omkring Klejtrup er fund fra sen yngre stenalder (dolktid) og den tidligste bronzealder sjældne. På Viborg Stiftsmuseum er kun registreret én flintdolk, der skal være fundet et sted på Klejtrup Mark. Der kendes endvidere ingen fund fra de talrige gravhøje, som er registreret i Klejtrup sogn (figur 1).

Det var derfor ikke underligt, at der indtil 2004 ikke var fundet nogen bopladser i området. Generelt er det endvidere sådan, at der stadig kun er undersøgt forholdsvis få bopladser fra den sene del af yngre stenalder i Danmark, selv om der de seneste år er fundet adskillige.

Figur 1. Arkæologiske lokaliteter ved Klejtrup (Klejtrup Syd markeret med rød firkant 105, gravhøje med rød cirkel).

Derfor var det spændende, da der ved en arkæologisk forundersøgelse i november 2004 blev fundet spor efter en boplads i den sydlige udkant af Klejtrup by. Bopladsen kunne efter al sandsynlighed dateres til sen yngre stenalder eller starten af ældre bronzealder (2200-1500 f. Kr.).

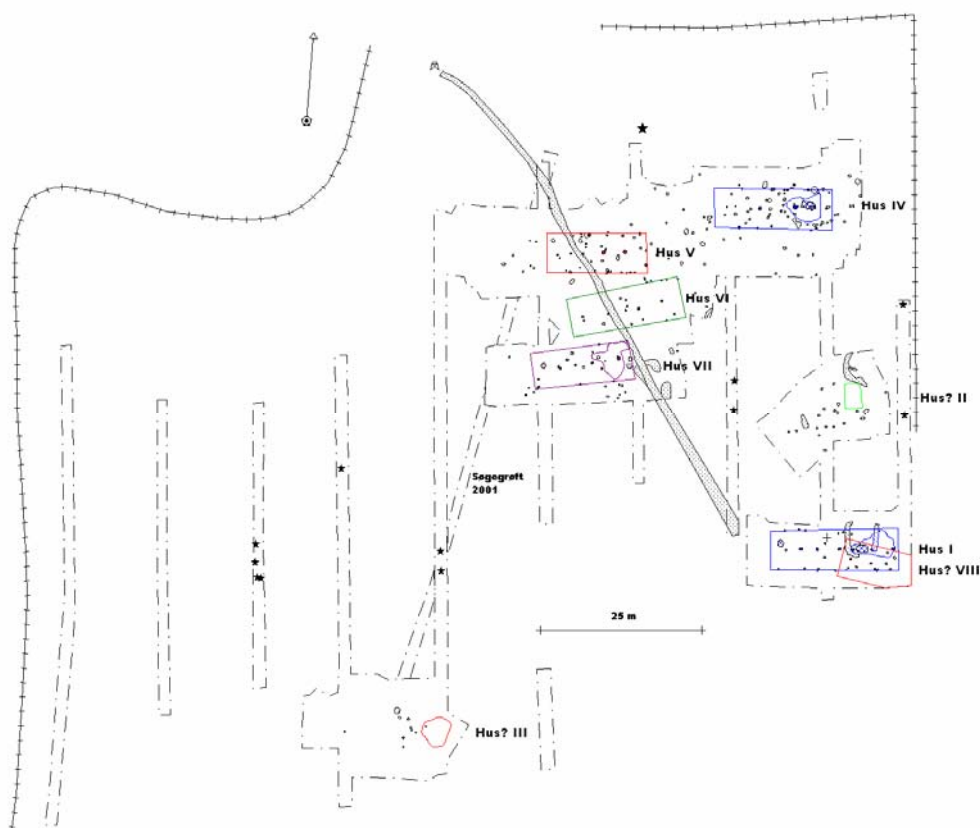
Ved forundersøgelsen blev mulden rømmet af med en rendegraver til råjorden eller undergrunden som arkæologer ynder at kalde det. I undergrundens lyse sand var det muligt at se diverse mørke pletter, som udgør det, der kaldes fyldskifter i arkæologisk sprogbrug. Fyldskifter er spor efter nedgravninger, som er blevet fyldt op med muldjord. Mange af disse fyldskifter er spor efter stolpehuller, det vil sige huller, hvori der har stået stolper. Det er disse stolpehuller og øvrige nedgravninger, der har arkæologens interesse, da de viser sporene efter fortidens huse og aktiviteter.

Som ved andre nødudgravninger er det bygherren, der afgør, om væsentlige fortidsminder skal bevares for eftertiden, eller om de skal udgraves. I dette tilfælde vurderede Møldrup kommune, at det ville gribe for meget ind i lokalplanen, hvis fortidsminderne skulle bevares. Kommunen besluttede derfor at få foretaget en egentlig arkæologisk udgravning af fortidsminderne i området.

Bopladsen ved Klejtrup Syd

Ved prøvegravningen var fundet anlægsspor flere steder i området, og på baggrund af disse fund blev det besluttet at undersøge de dele af området, hvor der formodedes at være hustomter.

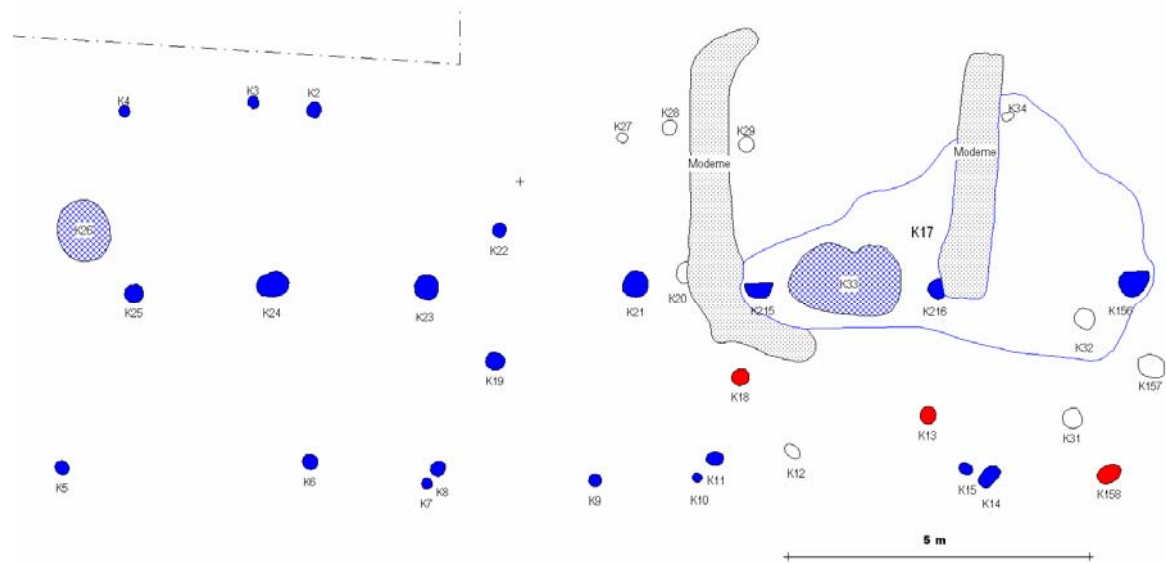
Efterhånden som vi fik afrømmet mulden med maskine, dukkede der et par hundrede fyldskifter op. Mange af disse fyldskifter kunne ikke umiddelbart knyttes til et huse eller andre former for anlæg, men ud af virvaret kunne der udredes spor efter 4 sikre huse samt 4 mulige huse (figur 2). Når der tales om spor efter bevarede huse, skal man ikke forstille sig, at husets stolper eller gulv er bevaret. Stolperne er for længst formuldet, hvis de da ikke blev rykket op og genbrugt, når husene blev opgivet i forhistorisk tid. Derfor finder vi kun spor efter de huller, hvori stolperne oprindeligt har stået. Gulve findes kun meget sjældent, da de næsten altid er ødelagt ved pløjning.

Figur 2. Oversigtsplan over bopladsen ved Klejtrup Syd

Bopladsens 4-8 huse har alle været såkaldte 2-skibede langhuse, der har været orienteret omtrent øst-vest. Betegnelsen '2-skibet' betyder, at der ned gennem husets midterakse har stået én række stolper, som har båret husets tag, og som på den måde har delt huset på langs. I det følgende vil de 4 sikre huse blive præsenteret i nummerorden, da det ikke er muligt at foretage en så nøjagtig datering af husene, at de kan præsenteres i tidsmæssig korrekt rækkefølge.

Hus I var sammen med hus V pladsens bedst bevarede hus, idet der foruden tagstolpehullerne og en forsækning i østdelen også var bevaret spor efter dele af væggene samt to stolpehuller, der muligvis har været brugt ved en tværgående deling (rumadskillelse) af huset (figur 3).

Figur 3. Plan af hus I (blå) og det mulige hus? VIII (rød)

Taget har formodentlig været båret af 7 stolper, der har stået ned gennem huset med en nogenlunde ens afstand, idet der dog er lidt større afstand mellem 3. og 4. stolpehul fra vest.

Selve væggene var ikke bevaret, men visse steder er der bevaret spor efter disse i form af vægstolpehuller. Der var bevaret spor efter en stor del af den sydlige væg, der ser ud til at have været en væg med dobbelte vægstolper. Det vil sige, der har stået to rækker af vægstolper ved siden af hinanden. Spor efter nordvæggen var dårligt bevaret, idet kun tre stolpehuller sikkert kunne tilskrives denne væg. Hvordan har væggen været konstrueret? Det kan vi ikke afgøre med sikkerhed, men da der tilsyneladende er tale om relativt spinkle vægstolper kunne det tyde på, at der har været tale om fletværksvægge med lerklining.

Ingen af husets gavle var tilsyneladende bevarede, hvilket medfører, at det er svært at bestemme husets længde. Måles huset fra det østligste tagstolpehul til ildstedet mod vest, giver det en længde på mindst 18 m og da ildstedet formodentlig ikke har ligget helt op til gavlen har huset måske været omkring 20 m langt. Husets indvendige bredde har formodentlig været ca. 5,9 m i hvert fald i den vestlige del af huset. Dermed synes det rimeligt at antage, at der har været ca. 110 m² under tag.

Vender vi os nu mod husets indre, så falder en forsækning (K17) i husets østende straks i øjnene. Sådanne forsænkninger kan enten være anlagt i form af en egentlig nedgravning, eller de kan skyldes en mere langsom dannelse som følge af slid. Det sidste kan være tilfældet, hvis man år efter år har muget ud i en stald og hver gang har skovlet en lille smule undergrund op sammen med møget. Men det kræver, at der faktisk har været en stald i huset, og det er langt

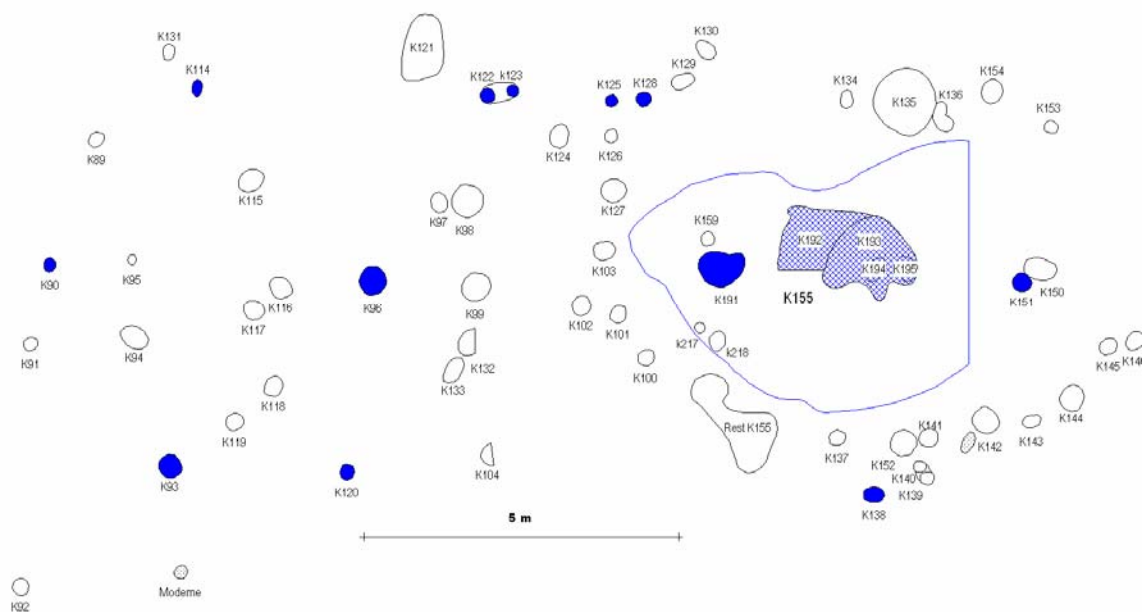
fra sikkert. I hus I er der sandsynligvis tale om en egentlig nedgravning, idet der i bunden fandtes et ildsted (K33), som har været brugt, mens huset var beboet. Ildstedet i forsænkningen mod øst er interessant ud fra et tolkningsmæssigt synspunkt. Tilstedeværelsen i østenden tyder nemlig på, at denne del af huset i hvert fald i en periode kan have fungeret som beboelsesende. Men også i husets formodede vestende er fundet et lignende ildsted (K26). Selv om det ikke er sikkert, er det vel ikke urimeligt at antage, at også det har været brugt af husets beboere.

Det er sjældent at finde spor efter egentlige rumopdelinger i de 2-skibede langhuse, men det kan faktisk have været tilfældet med hus I. Omtrent midt i huset blev fundet to rimeligt dybe stolpehuller (K19 og K22), der er anbragt på en sådan måde, at de kan vise, hvor huset har haft en indre 'væg'. Måske har hus I derfor været adskilt i et rum med ildsted mod vest og i et rum med forsænkning og ildsted mod øst.

Hus IV var forholdsvis godt bevaret, idet der både fandtes tag- og vægstolpehuller samt en forsænkning (figur 4).

Taget har formodentlig været båret af 4 stolper, der har stået ned gennem huset med nogenlunde regelmæssig afstand. De tre østligste tagstolpehuller var relativt dybe, og det kunne tyde på, at man har brugt ret solidt tømmer til at bygge huset. Det kan være med til at forklare den forholdsvis store afstand på over 5 m, der har været mellem stolperne.

Ligesom ved hus I var der intet bevaret af selve væggen, men der var bevaret enkelte mulige vægstolpehuller. Disse lå dog meget spredt, men deres forholdsvis ens udseende og det faktum, at de lå på en lige linie parallelt med husets midterakse, sandsynliggør, at der er tale om vægstolpehuller. Væggenes dårlige bevaringstilstand gør det umuligt at udtale sig om, hvordan de har været konstrueret. Det er således usikkert, om også dette hus har haft dobbelte vægstolper ligesom hus I. Gavlene var tilsyneladende heller ikke bevaret i dette hus, medmindre de yderste tagstolpehuller har indgået som en del af gavlkonstruktionen.

Figur 4. Plan over hus IV

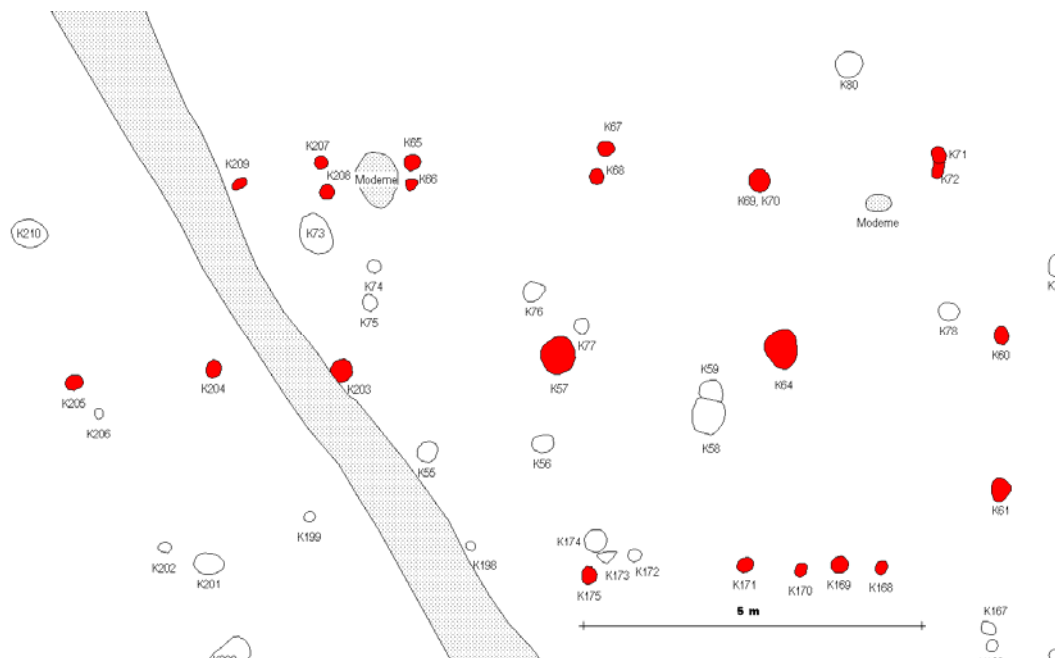
Hus IV har sandsynligvis været ca. 6 m bredt, men usikkerheden omkring gavlenes placering gør det svært at bestemme husets længde. Måler man længden mellem de to yderste tagstolpehuller fås en minimumslængde på 15,4 m. Dette betyder, at der har været minimum 90 m² under tag.

I husets østende fandtes en forsænkning (K155), hvis østligste del var blevet bortgravet ved prøvegravningen, hvilket forklarer den skarpe afgrænsning mod øst. Ligesom i hus I er det sandsynligt, at denne forsænkning blev gravet i forbindelse med, at man opførte huset, da der også her fandtes et ildsted på bunden af forsænkningen. Dermed tyder det ikke på, at forsænkningen er opstået som følge af slitage.

Hus V var et af bopladsens bedst bevarede huse (figur 5), da der udover tagstolpehullerne fandtes en del vægstolpehuller og muligvis også gavlstolpehuller. I modsætning til de ovennævnte huse fandtes der ikke en forsænkning i dette hus.

Taget har været båret af 5-6 stolper, hvor de tre vestligste har stået forholdsvis tæt, mens de tre østligste har stået med en større afstand. Dette fænomen kan skyldes, at stolpehullerne mod øst er betydeligt dybere (og stolperne dermed mere solide) end stolpehullerne mod vest. Solide stolper kan klare større vægt end knap så solide stolper, hvilket betyder, at de ikke behøver at stå helt så tæt som de mindre stolper. Forskellen i dybden kan dog også skyldes hældningen i terrænet.

Nordvæggen har tilsyneladende bestået af en række dobbeltstolper. Når der er forskel i afstanden mellem vægstolpehullerne kan det skyldes, at det ikke er alle vægstolpehullerne, der er bevaret. Der er kun få stolpehuller bevaret i husets sydvæg. Her har væggen tilsyneladende bestået af en enkelt række stolper, der har stået forholdsvis tæt. Den markante forskel i placeringen af vægstolpehullerne kan muligvis skyldes forskelle i, hvordan væggene oprindeligt har været konstrueret.

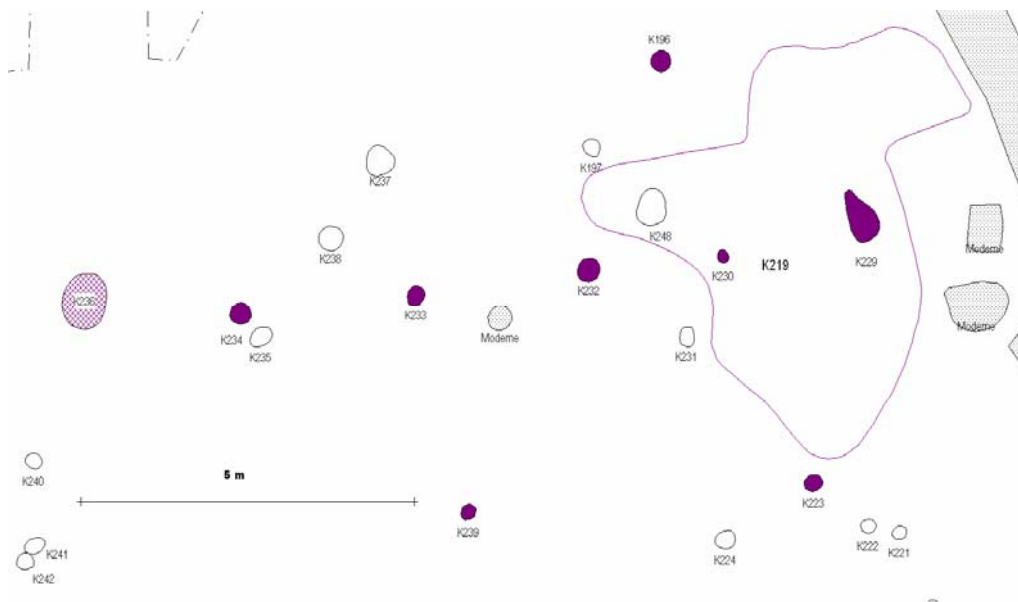
Figur 5. Plan af hus V.

Som det eneste hus på pladsen har hus V måske bevaret spor efter en gavl. I husets østende fandtes to stolpehuller, som umiddelbart så ud til at være en del af husets østlige gavl.

Husets indvendige bredde er 5,7 m, når der måles fra den inderste række vægstolpehuller i nordvæggen. Husets længde kan desværre ikke bestemmes præcist på trods af, at der er bevaret spor efter østgavlen, idet vestgavlens placering ikke kan bestemmes med sikkerhed. Huset har dog været mindst 13,7 m langt. Det vil sige, at der har været minimum ca. 80 m² under tag.

Der blev ikke fundet spor efter en forsækning i østenden af hus V. Spørgsmålet er, om der nogensinde har været en? Mit svar vil være nej, der har formodentlig aldrig været en forsækning i huset. Hvis der havde været en forsækning, ville den efter al sandsynlighed have været gravet dybere ned end væg- og gavlstolperne. Det vil sige, at når stolpehullerne var bevaret, burde en forsækning også være bevaret, men der er intet spor efter den. Derfor synes det rimeligt at antage, at der aldrig har været en forsækning i hus V. I så fald er der tale om et langhus med en lidt anden indretning end husene I, IV & VII.

Hus VII var forholdsvis velbevaret, idet der både blev fundet tagstolpehuller, forsækning, et ildsted og nogle mulige vægstolpehuller (figur 6).

Figur 6. Plan over hus VII

Taget har været båret af 5 stolper, der har stået ned gennem huset med nogenlunde regelmæssig afstand. Ingen af de 5 tagstolpehuller var ret dybe, det vil sige, at hvis området havde været en smule mere nedpløjet, ville de være helt forsvundet. Dermed ville hus VII have lignet de mulige huse II og III.

Det er muligt, at der var enkelte vægstolpehuller bevaret. 3 mulige vægstolpehuller er her foreslået ud fra deres beliggenhed i udkanten af forsækningen. Men det er ikke muligt at udtale sig om, hvordan væggen oprindeligt kan have set ud.

I husets østende fandtes en forsækning, hvoraf en del desværre blev bortgravet under muldafrømningen, ligesom den var forstyrret af moderne nedgravninger mod øst. Ud over 2 tagstolpehuller og et enkelt stolpehul blev der ikke fundet anlæg i forsækningen. Det vil sige, at dette hus i modsætning til hus I og IV ikke havde et ildsted i bunden af forsækningen. Umiddelbart vil jeg tro, at denne mangel er reel nok, da der ellers burde have været spor efter

et ildsted – om ikke andet så lidt rødbrænding af undergrundssandet som det var tilfældet ved hus I og IV. Det kunne derfor tyde på, at forsænkningen i hus VII kan have haft en anden funktion end forsænkningerne i hus I og IV.

Vest for det vestligste tagstolpehul fandtes et ildsted, som formodentlig har ligget inde i huset og er blevet brugt af husets beboere. Det er selvfølgelig svært at sige med sikkerhed, da husets gavle ikke er bevaret, men det forekommer sandsynligt, da ildstedet ikke kan knyttes til andre anlæg, og da et tilsvarende ildsted kendes fra hus I.

Hvis man går ud fra, at ildstedet var en del af huset, har huset haft en minimumslængde på 12 m, mens det har været ca. 6 m bredt. Dette betyder, at der har været minimum 72 m² under tag.

De mulige huse II, III, VI & VIII er alle karakteriseret ved kun at kunne erkendes ved enkelte mulige konstruktionselementer (se figur 2). To mulige forsænkninger er grundlaget for at foreslå hustomterne II og III, da disse mindede meget om forsænkningerne i de sikre huse. Hus VIII er udskilt på grundlag af 3 stolpehuller på række (figur 3), og dette hus kan være fortsat mod øst ind på en privat grund. Hus VI er udskilt på grundlag af nogle stolpehuller, der med god vilje kan udgøre dele af en hustomt.

Fund

Der er kun fremkommet få genstande i forbindelse med udgravningen af bopladsen.

Figur 7. Fund fra Klejtrup Syd. To flintknive (øverst tv.), en flintsegl? (øverst til th.), fire randskår (midt), et sideskår (nederst tv.) og to bundskår (nederst th.). (Foto: Margit Pedersen)

Det, der hyppigst forekommer, er skår efter lerkar, som er gået itu (figur 7). Skårene er alle magret med grove granitkorn, hvilket er typisk for yngre stenalder og ældre bronzealder. Det er desuden tydeligt at se, at lerkarrene er blevet brændt ved en forholdsvis lav varme, da farven på ydersiden er rød, og brændingen generelt ikke er ret god. Ingen af skårene har spor efter ornamentik, hvilket sammen med randenes udformning formodentlig antyder en datering til sen yngre stenalder eller ældre bronzealder.

Flintafslagene tyder på, at man har anvendt naturligt markflint til redskaber. Denne skødesløshed mht. redskabernes udseende er også typisk for sen yngre stenalder og bronzealder. Kun få flintgenstande skiller sig ud, idet der er gjort mere ud af dem. Der blev fundet 2 flintknive, som kan forekomme i det meste af stenalderen og som dermed ikke rækker ved dateringen af pladsen. Der blev desuden i hus IV's forsænkning fundet et fragment af en fladehugget genstand med delvis slibning, som måske har været en segl til at høste korn eller tagrør med. Seglen kan ligesom de andre genstande dateres til sen yngre stenalder eller ældre bronzealder.

Generel tolkning af pladsen

Ved udgravningen blev der fundet 4-8 2-skibede langhuse. Muligvis kan der være enkelte, som vi ikke har fundet under mulden på bakkedraget, idet man kun kan være helt sikker på at få det hele med, hvis al mulden bliver rømmet af. Der kan også have ligget flere huse i det bebyggede område lige øst for det udgravede område. Det er dog sandsynligt, at vi har fået en betydelig del af bopladsen udgravet, og i hvert fald har vi opnået en forståelse af, hvad der er foregået på pladsen i forhistorien.

De mere velbevarede huse på pladsen er ikke helt ens. Deres dimensioner synes meget ensartede, men tre har en forsænkning i østenden, mens et enkelt ikke har det (figur 1). Om dette er udtryk for kronologiske forskelle er det umuligt at sige noget om, fordi det ikke på det foreliggende grundlag er muligt at sige hvilke huse, der er ældst eller yngst.

Lerkarskårene og den fladehuggede flintsegl giver sammen med husenes grundplan en datering til sen yngre stenalder og/eller tidlig ældre bronzealder, det vil sige ca. 2000-1500 f. Kr. Fra andre pladser ved vi, at det er mest almindeligt i denne periode, at gårdene ligger for sig selv uden tæt tilknytning til andre gårde. Det er det, vi kalder enkeltgårde. Faktisk kendes der ikke sikre eksempler på landsbyer før i ældre jernalder. Det skal ikke forstås på den måde, at hver gård har været fuldstændigt isoleret fra omverdenen. Tværtimod har der sandsynligvis været en livlig kontakt, men hver gård har ligget for sig selv og kan eventuelt have samarbejdet med de nærmeste nabogårde. Sådan har det sandsynligvis også været på bopladsen ved Klejtrup Syd. De 4-8 langhuse, der er fundet på pladsen, har formodentlig ikke ligget der på samme tid, men har sandsynligvis afløst hinanden, så der kun har ligget ét hus på bopladsen ad gangen. Det vil sige, når det første hus har været nedslidt, har man bygget et nyt, hvor man eventuelt har genbrugt noget materiale fra det første hus. Muligvis er der anlagt en mark på stedet for at udnytte den øgede gødningsværdi. Når det nye hus så er nedslidt, måske efter 25-35 år, gentager historien sig. På et eller andet tidspunkt er pladsen blevet opgivet, og man er flyttet et andet sted hen.

Klejtrup Syd i et lokalt perspektiv

Et af de forhold, der har gjort Klejtrup Syd til et ideelt sted at placere en boplads, er pladsens beliggenhed vest for Klejtrup bæk og sydvest for Klejtrup Sø (figur 8). De fugtige enge langs bækken har givet gode græsningsmuligheder for eventuelle husdyr, som på denne tid var begyndt at spille en stor rolle. Selve bopladsen havde man valgt at placere oppe på det tørre bakkedrag, så man så vidt muligt boede tørt hele året. Den dyrkede mark har sandsynligvis ligget oppe på bakkedraget i nærheden af huset, hvor den har flyttet rundt med få års mellemrum, fordi jorden hurtigt blev udpint. Det vides fra andre samtidige pladser, at man tilsyneladende har vidst, at de gamle jævne hustomter har haft en forøget mængde næringsstoffer. Derfor har man bevist valgt at udnytte dem til dyrkning. Dette er sandsynligvis også sket i Klejtrup.

Figur 8. Klejtrup Syd (markeret med rød firkant 105) på topografisk 5 cm kort fra DKC.

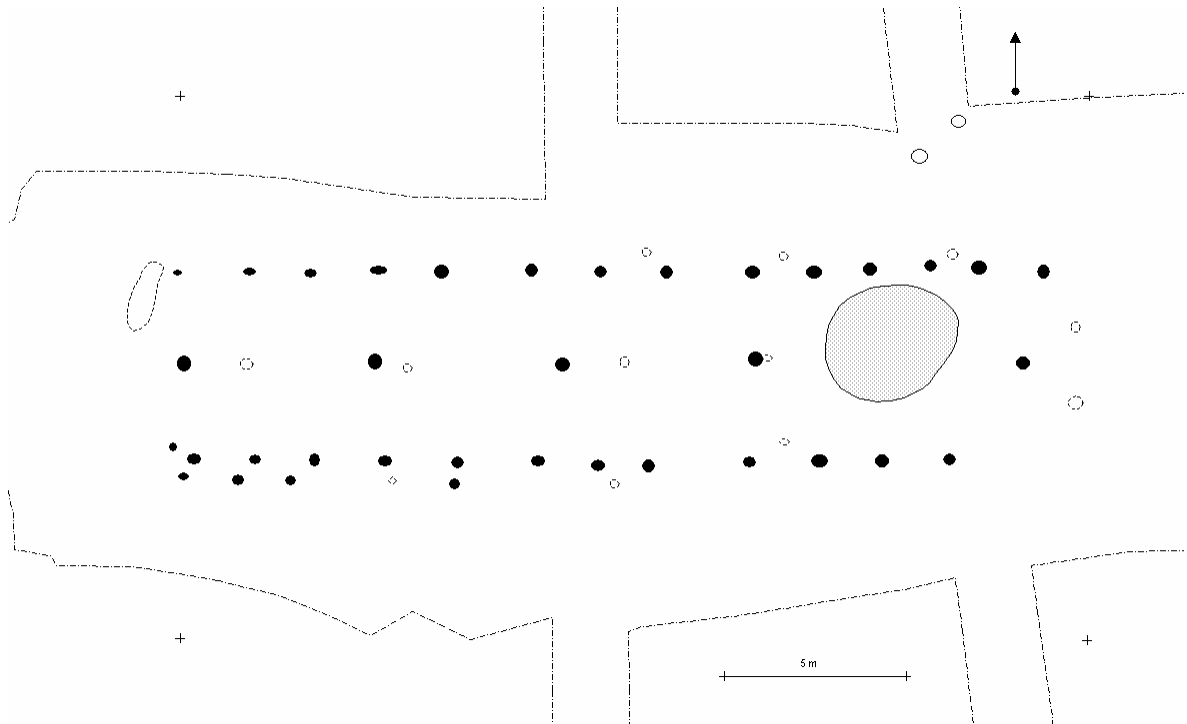
I området omkring Klejtrup findes som nævnt mange udaterede gravhøje (figur 1), hvoraf nogle godt kunne indeholde grave, der er samtidige med bopladsen Klejtrup Syd. Der kendes desværre ikke fund fra disse gravhøje. Den nærmeste, kendte gravhøj har ligget nedenfor skråningen lige nord for bopladsen (figur 8 markeret med rød cirkel og nr. 60). Der har sandsynligvis været tale om en dysse eller jættestue, og her er det muligt, at nogle af de døde fra bopladsen er blevet begravet. Desværre finder vi aldrig ud af det med sikkerhed, da højen blev sløjftet i 1800-tallet. Det eneste fund, museet kender til fra dolktiden eller den tidligste bronzealder ved selve Klejtrup, er en fladehugget miniaturedolke, der blev fundet på Klejtrup Mark engang i 1800-tallet.

Figur 9. Bopladser med 2-skibede langhuse i området nord for Viborg.

Den nærmeste samtidige boplads ligger ca. 3 km mod vest (figur 9), hvor der på Lundvej ved udgravning blev fundet spor efter et ret velbevaret hus (figur 10). Desuden er der fundet spor efter 2-skibede langhuse på lokaliteter ved Skals, Kølsten og Rødding. Fire af de fem bopladser er fundet inden for de sidste 3 år og det skyldes både en øget arkæologisk aktivitet og en større grad af opmærksomhed overfor denne type bopladser. Der ligger givetvis langt flere bopladser i dette område, end dem vi på nuværende tidspunkt kender til.

Formodentlig har bopladsen ved Klejtrup Syd haft en forgænger et eller andet sted i området, da en boplads ikke bare dukker op af sig selv. Ligeledes må menneskerne, der boede på pladsen, være flyttet et andet sted hen, da de opgav bakkedraget. Altså burde der i området findes betydeligt flere spor efter mennesker både fra tiden umiddelbart før og fra tiden umiddelbart efter perioden. I den forbindelse kunne det være interessant at undersøge bakkedraget sydvest for Klejtrup Syd (se figur 8). Måske ligger der her en boplads, som kunne være forgængeren for eller afløseren til Klejtrup Syd.

Figur 10. 2-skibet langhus fra Lundvej 3 km vest for Klejtrup.

Klejtrup Syd i et større perspektiv

Bopladsen ved Klejtrup Syd er interessant på flere punkter, da den giver os et indblik i, hvordan livet blev levet for 3500-4000 år siden. Men hvad betyder pladsen set i et større perspektiv?

Sammenligner man husene fra Klejtrup Syd med andre af landets samtidige huse, er der nogle aspekter, der springer i øjnene som værende interessante.

Ved Skive er der på lokaliteten *Resengaard* (figur 11) udgravet flere huse med forsænket østende. Disse huse er formodentlig samtidige med husene fra Klejtrup Syd. Men i modsætning til Klejtrup Syd blev der ved Resengaard ikke fundet 2-skibede huse uden forsænkninger. Betyder det, at de 2-skibede huse uden forsækning i Klejtrup er dateret forkert, og at manglen på forsækning i et hus skyldes forskelle i datering? Svaret her er formodentlig et nej, da der fra *Bejsebakken* ved Ålborg kendes en samtidig boplads, hvor der er fundet huse både med og uden forsækning. Sandsynligvis skyldes det ikke en tidsmæssig forskel, at nogle huse har en forsækning, mens andre ingen har. Hvad denne forskel så skyldes er svært at sige, men der kan være tale om en forskel i funktion. Forhåbentlig kan fremtidig forskning give et svar på dette spørgsmål. I den forbindelse kan Klejtrup Syd pladsen være med til at give et lille hint om, hvad forsækningen i visse tilfælde ikke har været brugt til. I 2 af de forsækninger, der blev udgravet, fandtes et ildsted på bunden. Det var tydeligt, at ildstedet var blevet anvendt, hvor det blev fundet, da sandet nedenunder var varmepåvirket. Dermed kan forsækningen i disse tilfælde ikke være blevet brugt som stalde. Om det altid er tilfældet vides endnu ikke, men endnu kendes der tilsyneladende ingen helt sikre eksempler på, at forsækninger har været brugt som stalde.

Figur 11. Bopladser med 2-skibede langhuse ved Resengaard, Klejtrup Syd og Bejsebakken

Klejtrup Syd adskiller sig klart fra Resengaard og Bejsebakken, hvad angår fundmængden. Både Resengaard og Bejsebakken er rige på fund, bl.a. blev der på disse to lokaliteter fundet mange fladehuggede flintgenstande. I Klejtrup Syd derimod er fundmængden meget lille, og de fleste flintgenstande er lavet på markflint og dermed af ringe kvalitet. Hvorfor er Klejtrup Syd tilsyneladende så fundfattig i forhold til de andre pladser? Nær Bejsebakken er der fundet spor efter flintminer, som er blevet udnyttet i sen yngre stenalder. Herved havde man adgang til en stor mængde rigtig god flint, som både blev brugt på stedet, men som også blev videreført til andre steder. Dette medførte mulighed for livlig udveksling og adgang til datidens rigdom. Resengaard ligger ned til Skive fjord, og man har derfor fra denne plads haft en god mulighed for udveksling og kontakter med omverden. Kan det ringere genstandsmateriale på Klejtrup Syd skyldes, at denne boplads ligger et stykke inde i landet uden nem adgang til store vandveje? I forhistorien var vandveje den nemmeste måde at komme omkring på, mens man over land stødte på langt flere forhindringer. Derfor var det langs vandvejene den største udveksling og samfærdsel fandt sted. Muligvis mangler Klejtrup Syd de rige fund, fordi man simpelthen ikke havde adgang til de samme ressourcer, som Resengaard og Bejsebakken havde.

Der er intet ved Klejtrup Syd, der tyder på, at der har været tale om en boplads med høj status. Husene er ikke så store, som det kendes fra andre steder, ligesom fundene som nævnt er få og af forholdsvis ringe kvalitet. Desuden kendes der ingen rige grave i tilknytning til pladsen. Men pladsen er alligevel en vigtig brik i det store arkæologiske puslespil. Forhåbentlig kan flere fund og udgravninger i Klejtrup-området give yderligere informationer om samfundets struktur i sen yngre stenalder/tidlig ældre bronzealder. Det vil gøre det muligt at se Klejtrup Syd i den rette samfundsmæssige sammenhæng, og dermed forstå dens betydning og plads i det datidige samfund.

Tak til Møldrup Kommune for det gode samarbejde i forbindelse med udgravningen

Relevant litteratur

Jensen, Jørgen 2001: Danmarks Oldtid – Stenalder 13.000-2.000 f. Kr. København

Jensen, Jørgen 2002: Danmarks Oldtid – Bronzealder 2.000-500 f. Kr. København

Sarauw, Torben 2003: Bejsebakken. SKALK nr.1 2003.

Diverse oplysninger:

Viborg Stiftsmuseums j. nr.:	VSM G195
Lokalitet:	Klejtrup Syd
Sogn, herred og amt:	Klejtrup, Rinds, Viborg
Dansk Kulturhistorisk Centralregister:	130906-105
Kulturarvsstyrelsens j. nr.:	2003-2122-0647
Bygherre:	Møldrup Kommune
Areal:	Undersøgt ca. 3000 m ² ud af 2 ha.
Rendegravemaskine fra:	H&R Jokumsen, Tinghøjvej 54, 8830 Rødding
Deltagere i udgravningen:	Stud.mag. Marianne H. Andreasen (daglig leder) Arkæolog Lisbeth Christensen Arbejdsmand Mogens K. Sørensen Arbejdsmand Rune V. Lesner
Udgavningsansvarlig:	Arkæolog Martin Mikkelsen, Viborg Stiftsmuseum

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger, fund, fotos m.v. opbevares på Viborg Stiftsmuseum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Undersøgelsen er betalt af Møldrup Kommune

Om bygherrerapporter

Når der er foretaget en arkæologisk udgravning, der er helt eller delvist finansieret af en privat eller offentlig bygherre, skal der udarbejdes en særskilt rapport til bygherren. Bygherrerapporten skal være almindeligt tilgængelig, præsentere udgravningens resultater og sætte dem i sammenhæng med det omgivende landskabs kulturhistorie.¹

Viborg Stiftsmuseum har besluttet at udgive museets bygherrerapporter i en fortløbende serie. Bygherrerapporter kan købes ved henvendelse til museet.

Liste over Viborg Stiftsmuseums bygherrerapporter

1. Båndruplund – en boplads fra bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2004
2. Nordentofte, Skals – en boplads fra sen yngre stenalder, bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004
3. Brokbakken – en samlingsplads? fra bronzealder og en gravplads fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004
4. Lynderup SV – et aktivitetsområde fra sen yngre stenalder og bronzealder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2005
5. Teglværksvej – en boplads fra ældre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2005
6. Klejtrup Syd – en boplads fra sen yngre stenalder / tidlig ældre bronzealder. Marianne Høyem Andreasen. 2005

¹ Kulturarvsstyrelsen: Retningslinjer for udformning af rapport til bygherre/anlægsmyndighed

Tidstavle fra
Tidsskriftet SKALK
Jelshøjvænget 29
8270 Højbjerg
Tlf: 86 27 37 11
www.skalk.dk
Tryk: Aprintas
© SKALK 1972

Gengivet med tilladelse fra SKALK